№ 159 Սեպտեմբերի 20 (Հոկտեմբերի 2) 1879 Սեպտեմբերի 20 (Հոկտեմբերի 2) № 159

ՍԻՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Տարեկան գին 10 բուբլի, կես տարվանը 6 բուբլի։

Փոխիչները դրվում են միայն խմբագրատան մոտ։

Հայտարարությունները գնվում են ստորագրի Типография „Мшакъ"

ՄՇԱԿ

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (Նոյն միջոցին և ուրիշ պահերից)

Ձեռագրությունները քննվում է ամեն շաբաթ։

Հայտարարությունների համար վճարում են խրատանշելը բառին 2 ֆունտ։

ՊԱՐԱՆԳԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ

Գրեթէ հատուածներ — Նոր բերքին ուսումնական նշանակութիւնը — Ազգային ուսումնական ընդհանուր նշանակութիւնը։ — Խուսանելու բարիք։ — Ազգային ուսումնական հիմնարկներ։ — Հայոց ազգային ուսումնական հիմնարկներ։ — Գիւղական դպրոցներ։ — Ուսանողներ։ — Ուսանողական նշանակութիւնը։

ՉԵՆՔ ՀԱՒԱՏՈՒՄ

II

Հայաստանը բարբարոսներ և հայոց ազգը կրթիչներ։ Հանուր հարկաւոր է, թեպետև ասենք երկրին և ասենք ազգ։ Բարգաւաճումների և բարագրեալ և ոչ թէ միասնական և միաբարոյական աշխատանք։

Եւրոպացիի հայը ազգ է։— ասուեցէք նրան ասուած։ Դա ասրոկացած և վախկոտ է։— նրան հարկաւոր է մարմնաւորուած թէ նեղաւորած։ Հայաստանը չէ կարող վաճառատնական իր բնական ապրանքները,— այդ երկրին հարկաւոր են ճանապարհներ և այլն։ Աշխարհի երկրագործութիւնը և արհեստները քնկած դրութիւնի մէջ են,— դրանց հարկաւոր է ծաղկեցնել։

Դա կը լինէր աշխատանքի բաժանումն թէ, եթէ իրարանցութիւնը ցաւ տեսնելով ազգի և երկրի մէջ, գորան հասնեմ, գորան գարման անելու նպատակով կը հիմնեցէք այս կամ այն ընկերութիւն։ Իսկ հայոց է ազգնոր կարող է ազգի կամ երկրի ներկայ գրութիւնը նայելով աշխատել այս կամ այն ընկերութիւն։

Դուք կարծում էք որ հայոց ազգը ազգ է։ —հիմնեցէք մի ընկերութիւն, որի նպատակը կը լինի Հայաստանի մէջ ուսում տարածելը։ Դուք հասկացել էք որ հայոց գրութիւնը մեզ կը պատուհասեն որ հիմնեցած ընկերութիւնների իրարանցութիւնը ունի իր գործունէութիւնն առանձին շրջանում։ Մինչդ գործելու է Պատրաստական մէջ, մինչդ Կիպրիկիայում, երբորդը Շրջելու մէջ։ ուրեմն գա էլ աշխատանքի բաժանումն է....

Հայոց գրածը ապարդիւն ջանքեր են, քանի որ ընկերութիւնների նպատակը միասնական լինելով, նրանց բոլորի այժմ երբ կարելի էր ամբողջիկ մի կենտրոնական ընկերութիւն մէջ, որ ժամանակով հասնում հիմը սուանալով, իսկ արտասուանք գցելով, կարող էր հնարաւոր ունենալ Հայաստանի այդ և այդ դարձանեղութեամբ իր բաժինները։

Վերջապէս հայոց ազգը ոչ այնպիսի նիւթական այժ ունի, ոչ էլ այնպիսի եռանդ և ազգասիրութիւն ունի որ միասնական խնդիրը տանի այդ քան բարգաւաճութիւն, թէ կամ անհրաժեշտ ընկերութիւնների մասին։

Մենք չունենք նմանապէս այնքան մարդիկ, այնքան առաքինաբարներ, որոնք կարող էին բաւական լինել այդ քան բարգաւաճութիւն ընկերութիւնների վարչութիւնները կազմելու։ Դուք գոհ պէտք է լինենք, եթէ մի երկու ընկերութիւնների կարողացան կազմել իրանց վարչութիւնները ազգի փոքր ի շատ խելացի և կրթեալ ունեցող անդամներից։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՆԱՒԱԿԱՆ ԹԻՒՐԵՒՈՒԹԻՒՆ

—

Կ. Պոլիս, 3 սեպտ. 79

Իմ կարծիքով մեզ չատ հետաքրքրական դէպք է մի դէպք որ ես կցնի որ ես է սատանայ ազգերը։ Ինչպիսի ազգ պատմութիւնի իմ ազգ սանկանում չունեցաւ։ Ես իրաւ, թէ կոց ունի կարելի քան հանելու ազգ ազգի մարդիկներ՝ պատց հնա կը բրնանկիր. պատց հնա կարելի. և պատց բանական կարելի է մեր բանում։ Նրան բանն է՝ որ մեր առաջիկ կիսակրթի մէջ չատանան կրնեկիր։ Մինչև, որ և է սենի հնա գրած բնեալ բառ, իսանանում չունեք լինեք նրան բնատարութիւնները հանելու, նրան գաղափարների իմանում, նրան նիւթական, բնատեսական, բնեկրական գիտելիքն սանկանում, պատց դի. բան ազգամ, նրան հնա խառնեք, վարանեք և գուշանարեք։

Մեր ազգին գրքեր պրան մեզ հասի հնա չէ. ոչ գրքագրատ չատանան հնա. իր մեռ, իր շուրջը բաղում գներ կան.—պարտիզ. թուղթ. ուսուց. բրիր. վարդեր և այլն. գրաղեցներ. պրանք սանեն ազ չատ հասնեն չէն, և պրաց իրաղանչիւրը գրեց կը սարկով ունենաց վարանեն ազգերը սարքեր ձեռ։ Ինչպա մեզ կարարանդարներն էն թուղթն և ուսուց։ Ես վերջինը սեղանի ձեզ ուսուցանում կը պատանի ձեզ հանելու գրանանք, ունեք պատչանանքներ. պրան վրա։ Ինչպանդար թէ չատ մեզանդար ազգ բանեն հանելու ոչ ազգ վերանարանում չէ. գրանի ոչ. ունեք կանանք մատանանքներ չէ թէ թանանքներ մեզ մեզ։ Ես իրաւ, թէ կոց ունեք կարարանդ բան հանելու ոչ ազգ բանեն հանելու ոչ ազգ բանեն հանելու ոչ ազգ բանեն

Պէյցուէ մենք ծանօթացած ենք Կ. Պոլսի մի քնկերութեան վարչութեան անդամներին, պարոյկ տեսնում ենք, որ այդ վարչութեան մէջ ամփոփուած են գրեթէ այն բոլոր ոյժերը որ ունի Կ. Պոլիսը. նրա մէջ միացած է Կ. Պոլսի հայոց ամբողջ բնակչութիւնը, համոզուած ենք որ այդ փոքրիկ շրջանից դուրս գրեթէ ոչ մի հասարակական գործ, յայտնի անձնէ չը կայ։ Խաչի տարածից այդ ընկերութիւնը վայելում է պատրիարքի հովանաւորութիւնը, իր վրա առած պետութիւնների դեսպանների աջակցութիւնը։ Ենք յարգում ենք այդ ընկերութիւնը և. հաստատ ենք ընծայում նրան, Յանկարծ հիմնուում է մի երկրորդ, երրորդ, չորրորդ, հինգերորդ ընկերութիւն.... Բոլոր փարերութեան անդամները ո՞վքեր են, թերահաւատութեան ոգի ունեն հաստատ ենք մենք, այդպէս նոյնպէս հաստատուած եմ եան ազգի մարդիկ են, միթէ նրանք էլ վայելում են պատրիարքի հովանաւորութիւնը.... Միթէ այդպան տարբերութիւն գոյութիւն, ունեցող և անտարբերը ունեցող ազգ է։ Ամենայն մի բանի թերահաւատներ ասում են նայել այդ բազմաթիւ ընկերութիւնների վրա, թերեւ անձնական նիւթերից յուրաքանչիւր առանձին դիտաւորութիւնից ելնելով։ Բայց մենք ասում ենք մենք մի քանի ընկերութիւնների վրա, որոնք ամենայն հաստատութեամբ ասում ենք թերահաւատներին, որ ինչպէս